

Hvis Danmark ikke går positivt ind i forhandlingerne om den nye pagt, så vil afregningen være lige så kontant, som den blev over for briterne.

SINNE BACKS CONAN

Europapolitisk chef i DI, om Danmarks fremtidige EU-deltagelse. I Børsen.

Nej, nej, nej

Premierminister David Cameron i erklæring i Underhuset om Storbritanniens stilling efter nej til en traktatændring.

I god tro bad jeg om en aftale med den franske og tyske kansler (...) Men dette forslag ville have ændret alt for meget for os (...) og forandret EUs natur og styrket euroen, uden at styrke det Indre Marked (...) uden sikkerhedsmekanismer var det rette svar (...) derfor et nej til en ny traktat.

HOUSE OF COMMONS

klip...

Forskelle. Politiske skandaler har for vane at fylde godt op i massemedierne. Den aktuelle skattesag har imidlertid modsat mange andre – mere personfikserede – skandaler i sin egenskab af retsliggjort potentiale til at blive en usædvanlig langstrakt føljeton med historisk slagkraft.

Politiske skandaler i medierne

kommentaren

I de seneste uger har skattesagen ryddet forsider, været endevendt i debatprogrammer og analyseret af politiske kommentatorer.

Det er ikke usædvanligt, at politiske skandaler fylder aviser og TV, for massemedierne spiller en helt central rolle, når det bestemmes, om politikeres handlinger i offentligheden skal fremstilles som skandaløse eller ej.

Men skattesagen har modsat mange andre skandaler potentiale til at blive en usædvanlig langstrakt medieføljeton.

Det hænger sammen med skandalens karakter. For nok spiller medierne en afgørende rolle i at afgøre, hvad der bliver til politiske skandaler, men de er også i høj grad afhængige af kilder. De kan forsøge at portrættere en handling som skandaløs, men hvis det ikke lykkes at få kilder, typisk politiske modstandere, til løbende at fodre skandalen, dør den hurtigt. Uden kilder – ingen skandale.

Netop derfor er det vigtigt at forstå forskellene mellem de politiske skandaler, hvis man vil forstå, hvorfor de får vidt forskellige liv i pressen.

Nogle skandaler opstår, når politikere overtræder retsregler, mens andre opstår ved, at politikere træder ved siden af uformelle samfundsnormer. Der er også en forskel på, om en politiker træder på en landmine i sit private eller offentlige liv.

Den klassiske politiske skandale er den, hvor der sker brud på formelle regler for politikeren offentlige virke. Det vel mest kendte danske eksempel er tamilsagen.

EN OVERTRÆDELSE AF RETSREGLER, som ikke knytter sig til politikeren offentlige virke, kan også føre til en skandale. Eksempelvis hvis man som mandlig politiker belurer kvinder i offentlige svømmehaller (Venstres Anders Møller) eller tager en ispind uden at betale (socialdemokraten Jimmy Stahr).

Også brud på uformelle normer kan opfattes som skandaløse. Når Hans Christian Schmidt i sit virke som miljøminister i særlig grad tilgodeså projektansøgninger fra sin egen valgkreds, var det måske ikke direkte ulovligt, men det blev set som udtryk for upassende kammerateri. Men brud på samfundsnormer, som ikke knytter sig til det politiske virke, kan også blive genstand for en medieskandale. Det skete for Jeppe Kofod, da han havde seksuel omgang med en 15-årig. Det var ikke ulovligt, men stred mod DSUs regler – og, skulle det vise sig, mange danskeres normsæt.

Der synes i de senere år at være fremvokset endnu en type skandale, hvor drivkraften bag mediernes vinkling af skandalen ikke alene udspringer af et brud på almene normer, men af en forargelse over, at politikeren ikke gør, som vedkommende prædiker.

Der kan være tale om en overtrædelse af den for-

Hovedpersonerne i skattesagen er for tiden badet i massemediernes spotlys. Her er det V-formand Lars Løkke Rasmussen, da han i sidste uge tog afstand til lækken af fortrolige oplysninger og muligt magtmisbrug. Foto: Linda Henriksen

AF ERIK ALBÆK

Professor,
Center for
Journalistik, SDU

ARJEN VAN DALEEN

Adjunkt,
samme sted

OG MORTEN SKOVSGAARD

Adjunkt,
samme sted

melle lovgivning, som da den socialdemokratiske næstformand for regeringens trafikkommission, Jacob Buksti, efter selv at have tordnet mod fartsyndere blev taget i at overtræde hastighedsbegrænsningerne.

Men hverken Mette Frederiksen eller Karen Ellemann havde gjort sig skyldige i lovovertrædelser, da de blev gjort til genstand for medieskandaler. Førstnævnte havde med forargelse udtalt sig om folk, der sendte deres børn i privatskoler og valgte så selv at gøre det, mens sidstnævnte havde opfordret danskerne til miljøbevidst adfærd i husholdningerne, mens Ekstra Bladets gennemgang af hendes skraldespand viste, at hun ikke selv praktiserede, hvad hun prædikede.

NYERE FORSKNING tyder på, at der er kommet flere politiske skandaler i medierne, og flere der knytter sig til politikernes adfærd som privatpersoner. Nok kan den type skandalesager være dramatiske og undertiden sætte en stopper for en politikers karriere, men det er sjældent dem, der flere år i træk med jævne mellemrum formår at ramme forsiderne. Netop fordi udbuddet af kilder, der kan levere nye, interessante vinkler, er begrænset, og fordi der nok er en forargelse til stede, men ofte ikke nogen større demokratiske grundprincipper på spil. Et eksempel er Karen Ellemann-sagen, der døde lynhurtigt, da forargelsen mere kom til at gå på Ekstra Bladets metoder end på hendes skraldespands indhold.

De helt store medieskandaler er derfor oftest dem, hvor politikere har forbrudt sig mod de regler for deres offentlige virke, som skal sikre borgerne

mod, at folkevalgte udøver magtmisbrug. Typisk nedsættes en undersøgelseskommission, som undertiden giver anledning til en eller flere retssager mod politikere eller embedsmænd. Det skete eksempelvis i tamilsagen, i blødersagen og i Farum-sagen.

At skandalen retliggøres, sikrer medierne en strøm af kilder, som oven i købet optræder under vidneansvar og derfor ikke kan svare udenom. Dagligt kan medierne referere fra kommissionens eller domstolens udspørgning af vidner samt fortolke og kommentere.

NETOP DERFOR MÅ MAN FORVENTE, at beslutningen om at nedsætte en kommission til at undersøge behandlingen af Thorning-Kinnock-familiens skattesag, gør, at »skattegate« bliver en af de helt store medieskandaler i dansk historie. Her er der angiveligt sket brud på flere ting: Uvedkommende har fået adgang til fortrolige oplysninger og muligvis brugt dem politisk; ministeren og hans embedsmænd har forsøgt at lægge pres på sagens afgørelse; ministeren og hans parti har forsøgt at få sagen omgjort; fortrolige oplysninger er blevet lækket til pressen; ministerens spindoktor har forsøgt at videregive fortrolige oplysninger til pressen, og embedsmænd har ikke givet fyldestgørende oplysninger til ombudsmanden.

Alt dette skal der spørges minutløst ind til under kommissionsarbejdet. Og der vil blive afhørt topolitikere, sandsynligvis også landets tidligere statsminister. Masser af kilder. Masser af saftigt stof at skrive om. Dagligt!